

ENTREVISTA

Jean-Christophe Rufin

Novel·lista francès

► ► ►

J.C.R. Sí, però això no és cap novetat: tota novel·la francesa on surten molts personatges i on l'autor no parla d'ell mateix es compara amb les obres de Dumas! De totes maneres, crec que és un autor molt necessari per a la literatura francesa i una font d'inspiració per a molts, perquè és un mestre a l'hora d'explicar històries. Que et comparin amb Dumas té les seves coses bones i les seves coses dolentes: Dumas sempre va gaudir d'un gran èxit de públic lector, però, alhora, la crítica literària el contemplava amb desconfiança i li dispensava una acollida més freda. A l'escriptor a qui se'l compara amb ell li acostuma a passar el mateix. Jo recordo, per exemple, que quan era petit, Dumas no apareixia als manuals escolars de literatura, i no ho va fer fins no fa gaire.

L.D. També l'han comparat amb Amin Maalouf...

J.C.R. Maalouf és amic meu des de fa molts anys, i a més, com a escriptors, tots dos seguim una tendència semblant, encara que utilitzem tècniques diferents. Per tots dos, el tema del retrobament entre les civilitzacions és molt important.

L.D. ¿Està d'acord amb els crítics quan afirmen que la seva escriptura és molt visual?

J.C.R. Sempre s'ha dit que hi ha escriptors-músics i escriptors-pintors. Jo formo part del segon grup. De fet, gairebé mai escolto música. Si algú em tallés les orelles, la meua vida no canviaria substancialment, mentre que si em quedés cec, per a mi seria un drama.

L.D. ¿S'esperava guanyar el Goncourt?

J.C.R. No m'ho esperava, tot i que ho desitjava moltíssim! Quan vaig saber que era finalista, em vaig posar tan nerviós que vaig decidir marxar de França mentre haguessin de tenir lloc les deliberacions del jurat. Volia fugir de totes les especulacions que hi ha sempre al voltant del Goncourt. Per això vaig posar-me a viatjar i no vaig tornar al meu país fins al dia abans de la proclamació del vencedor.

L.D. El seu llibre no té gaire cosa en comú amb 'Ingrid Caven', la novel·la de Jean-Jacques Schul que va guanyar el Goncourt de l'any passat...

J.C.R. Al jurat del Goncourt hi ha dues tendències. Hi ha els que s'inclinen per premiar obres d'avantguarda, amb voluntat d'innovar quant a la forma i, per tant, més difícils de llegir per a tothom. Per contra, hi ha també els que prefereixen llibres que puguin tenir una major venda, que siguin més populars. L'any passat es va optar pel primer corrent, mentre que

FRANCESC MELCION

en la darrera edició s'ha apostat per la segona opció. Pensa que, de moment, ja he venut el triple d'exemplars que Schul!

L.D. Quan li van donar el Goncourt, va afirmar que més que un escriptor, se sentia un 'story-teller', un contista d'històries...

J.C.R. Sí, i crec que molts companys meus de professió haurien de ser més modestos i pensar el mateix. Només el temps pot dir si un autor pot o no merèixer la definició d'escriptor. Jo vaig començar a escriure pel plaer d'explicar històries, no pas per canviar la literatura o per expressar la meua visió del món.

L.D. En la barreja de realitat i ficció de la seva novel·la, què prima més?

J.C.R. Hi ha molta barreja. Tots els esdeveniments històrics que hi apareixen són reals. Són autèntics, per exemple, personatges com Villegagnon i les disputes religioses entre els mateixos francesos. Per contra, la història de Just i

Colombe és ficció, encara que perfectament podria haver estat veritat.

L.D. A 'L'abissini' també reflectia el xoc entre dues civilitzacions. Per què li interessa tant aquest tema?

J.C.R. Perquè és un moment crucial, que marca el futur. De fet, totes les meves novel·les tracten sobre el tema de la primera trobada entre dues civilitzacions: a 'L'abissini', per exemple, reflecteix l'arribada de jesuïtes i francesos a Etiòpia, mentre que a 'Roig Brasil' hi mostro el contrast entre francesos i indígenes. Fins i tot a 'Les causes perdudes', una novel·la que ambiento en el present, narro l'acció de les forces humanitàries als països del Tercer Món. Penso que el tema del xoc entre diferents civilitzacions és el motor, el fil conductor de la meua obra.

L.D. Per què afirma que després d'haver viscut l'horror de la guerra de Bòsnia com a voluntari, la imatge que tenia del Brasil va canviar?

J.C.R. Perquè només després d'haver passat per aquest episodi de la història vaig comprendre el que el Brasil significava veritablement. Una guerra entre diferents comunitats religioses com la que va tenir lloc a Bòsnia, mai hauria estat possible al territori brasiler. Per què? Doncs perquè el Brasil és un país que absorbeix, que ha construït la seva identitat col·lectiva després de digerir múltiples influències.

L.D. En aquest moment de la seva vida, a què dona més importància, al seu vessant d'escriptor o a l'acció humanitària?

J.C.R. Actualment m'estic ocupant més de la meua faceta

"La visió del voluntariat que resulta de la novel·la 'Les causes perdudes' no és que sigui desencantada, simplement és real"

d'escriptor, perquè la concessió del premi Goncourt implica una dedicació molt gran per part de l'autor a promocionar la novel·la guanyadora. Però sé que en un futur pròxim no podria viure fent només una de les dues coses. Sempre m'ha agradat barrejar la realitat i l'escriptura i per això dedico la meitat de l'any a escriure i l'altra meitat a córrer món. Hi ha un autor suís que afirma que els escriptors-viatgers, quan fan literatura, són molt sedentaris. Jo hi estic totalment d'acord.

L.D. ¿L'acció humanitària i la literatura tenen alguna cosa en comú?

J.C.R. En tot cas, la medicina i la literatura, perquè totes dues són disciplines molt basades en el món de la mirada. De fet, són dues branques complementàries: el metge obvia els petits detalls que provoquen la malaltia, es queda només amb el símptoma i estableix el di-

agnòstic; per contra, l'escriptor es fixa principalment en tots aquests detalls que porten al nucli de la història.

L.D. A 'Les causes perdudes' donava una visió en certa manera desencantada de l'acció humanitària.

J.C.R. Desencantada no és la paraula. El que volia amb aquest llibre era trencar tots els mites i les idealitzacions que envolten l'acció humanitària. Els mitjans de comunicació donen una imatge dels voluntaris que s'apropa molt a la d'uns sants, però aquest estereotip no té per què ser cert: hi ha voluntaris idealistes molt entregats, però també hi ha molts brètols. Hi ha de tot, com passa sempre. A més, la gent té la idea que l'acció humanitària està totalment desvinculada de la política, però això és un mite: les dues s'impliquen i es condicionen i les dues poden ser igual de bones o de dolentes. En resum, la visió del voluntariat que resulta de 'Les causes perdudes' no és que sigui desencantada, simplement és real.

L.D. Després del 'tour' mediàtic que suposa el Goncourt, suposo que es voldrà prendre unes vacances...

J.C.R. Segur! Però, coneixent-me, no duraran gaire fent vacances. Tinc molts projectes i aquest premi m'ha donat el temps i la possibilitat de dur-los a terme. Acostumo a escriure a l'hivern, mentre que a l'estiu aprofito per viatjar i dedicar-me a altres feines. Suposo que quan em torni a posar a escriure, aquesta vegada sí que ambientaré la meua nova novel·la en l'actualitat.

"Tota novel·la francesa on hi surten molts personatges i on l'autor no parla d'ell mateix és compara amb les obres de Dumas!"